

Legeassistert død - *ars moriendi* i biomedisinens samfunn?

Gitte Koksvik, NTNU, mail: gitte.koksvik@ntnu.no

I mitt innlegg trekker jeg på funn fra doktorgradsarbeidet mitt om etiske og eksistensielle problemstillinger i intensivmedisin, for å snakke om et relatert og stadig mer aktuelt tema, nemlig legeassistert død (aktiv dødshjelp). Det er bredt akseptert at døden i Vestlige samfunn har undergått en medikaliseringsprosess over de siste hundre årene. Ikke bare dør hoveddelen av befolkningen i en medisinsk institusjonell kontekst, men måten vi konseptualiserer og forklarer døden på, farges av en medisinsk logikk. Kritikere hevder at dette har skapt et hermeneutisk vakuum hvor døden blir unaturlig og meningsløs. Samtidig framstår behovet for verdighet som stadig viktigere, og det er ikke minst forkjempere for legeassistert død som appellerer nettopp til retten til en verdig død. Legeassistert død framstilles av mange som et naturlig neste steg, dette som følge av utviklingen av medisinsk teknologi samt sekulariseringen av samfunnet. Muligheten til å velge når «nok er nok», framstilles som det etisk forsvarlige alternativet til en forlenget, lidelsesfull dødsprosess hvor individet mister seg selv i det medisinske maskineriet. Samtidig, som Richards (2017) viser, representerer assistert død ikke minst en spesiell type død. Slik peker praksisen bakover; som en måte å ta tilbake døden på. Jeg vil se på praksisen som en retur av en form for «ars moriendi», men i en distinkt biomedisinsk drakt. På denne måten knyttes fortid, nåtid og framtid(ssyn) sammen i en og samme praksis. Her har en kritisk antropologi har mye å bidra med. Nøkkelord vil være verdighet, etikk, autonomi, døds-estetikk og medikalisering.